

АНАЛИЗ

на

причините за възникване на КТС за 2006 г.

Настоящият анализ на причините за възникване на колективни трудови спорове за 2006 година е предназначен за улесняване на работата на администрацията на Националния институт за помирение и арбитраж в дейностите по администриране на производствата по посредничество и арбитраж.

Анализът е изготвен въз основа на поддържана в Института база данни за възникнали и възникващи социално-икономическо напрежение, колективни трудови спорове и колективни трудови конфликти.

Съществуват два вида колективни трудови спорове – спорове по права и спорове по интереси.

Споровете по права са колективните трудови спорове относно уредени в законодателството, в колективния трудов договор, във вътрешни актове на работодателя или в индивидуално споразумение между работника /служителя и работодателя права и задължения.

Споровете по интереси са колективните трудови спорове относно установяване на нови права и задължения, т.е такива, които не са уредени в законодателството, колективния трудов договор и т.н.

Изясняването на вида на спора е в пряка връзка с причината за възникването му и е от значение за избора на способ за уреждането му.

През 2006 година, с приети изменения в Закона за уреждане на колективните трудови спорове, се премахна забраната за стачни действия в секторите здравеопазване, съобщенията производството, разпределението и снабдяването с електроенергия.

Причините, водещи до възникване на социално-икономическо напрежение и на колективни трудови спорове през 2006 г., имат своите специфики за различните браншове/отрасли.

Причините, довели до възникване на колективни трудови спорове най-често са следните

В сектор Здравеопазване, основни причини за социално-икономическо напрежение и на колективни трудови спорове са заплахата от съкращаване на

медицински персонал, в следствие на обединяване на лечебни заведения; намалението на доходите на работещите в болниците, в следствие на мерки, предприети за покриване на болнични дългове, ниски заплати и неспазване на Инструкцията за формиране на заплатите в болниците с над 50% държавно или общинско участие, не достатъчното финансиране по клиничните пътеки, изоставяни на размера на ОМЗ в сравнение с този в други икономически сектори, предвид отговорността на медицинските дейности. Причина за възникване на социално-икономическо напрежение и на колективни трудови спорове в сектора е и реструктурирането на лечебните заведения, както и дълговете им.

През месец април 2006 г., в Центъра за спешна медицинска помощ /ЦСМП/ - Плевен, сред исканията на протестиращите медици, са фигурирали и промяна в статута на ЦСМП, създаване на служби за извънредни ситуации, осъвременяване на автопарка, реформиране на Лекарския съюз в Лекарска камара с доброволно членство, право на ефективни стачни действия в сектор Здравеопазване, определяне на бюджет минимум 8% от БВП за сектор Здравеопазване, което показва, че колективен трудов спор може да бъде породен от по-широк кръг проблеми.

През месец март 2006 г., е проведен протест от медиците в болниците в Стара Загора /Университетска болница и МБАЛ "Проф. Стоян Киркович"/, които са включили в исканията си, освен повишаване на заплатите, предоговаряне на цените на клиничните пътеки, които са с най-голямо недофинансиране.

Колективните трудови спорове в **сектор Образование** са предимно свързани с искания за увеличаване на работните заплати, увеличаване /с 4,8 %/ на дела от БВП, който се отделя за средното образование.

В текстилната промишленост основна причина за възникване на социално-икономическо напрежение и на колективни трудови спорове е неизплащането на работниците на дължими възнаграждения и внасяне на осигуровки. Пример за това са протести и стачки, проведени от работниците в "Текстилко", гр. Червен бряг и "Булфанко" Кърджали. Интересен е фактът, че и в двете предприятия протестите/стачките са проведени през месеците февруари и март, което обуславя комплексността на причините пораждащи социално-икономическо напрежение и на колективни трудови спорове: през зимния – отоплителен сезон, свързан с по-големи социално-битови разходи за населението, работниците проявяват по-голяма нетърпимост, породени предимно от ненавременна изплащане на трудовите възнаграждения.

Причините за възникване на социално-икономическо напрежение и на колективни трудови спорове в **минната промишленост** са неполучени работни заплати и невнесени осигуровки от средата на 2005 г. Като първопричина за социално – икономическото напрежение в сектора се посочват и приватизационни действия. Пример за това са протестните действия, предприети в мина "Пирин", с. Брежани.

Исканията са били свързани с това централата /ТЕЦ "Бобов дол"/ да бъде продадена заедно с мини Бобов дол, а в приватизационния договор новият собственик да поеме задължението да закупува български въглища и да сключи дългосрочни договори с останалите мини, които произвеждат въглища за централата.

В "Кремиковци" АД причина за протести е отново забавено изплащане на трудови възнаграждения. Наблюдава се тенденцията протестите да се предприемат през зимния – отоплителен сезон.

През месец май 2006 г. в Тракия Глас България са предприети протестни действия. Причина за колективния трудов спор е отказът на работодателя, повече от два месеца, да преговарят **за сключване на колективен трудов договор** с представителите на КТ "Подкрепа"